

UNIVERSITETI I PRISHTINËS “HASAN PRISHTINA”

FAKULTETI I SHKENCAVE MATEMATIKE NATYRORE

DEPARTAMENTI I KIMISË

PROGRAMI GJEOGRAFISË

PUNIM DIPLOME MASTER

Mentori:
Prof. Asoc. Dr. Valbon Bytyqi

Kandidati:
Luftrim Dragobuzhda

Prishtinë 2025

Abstrakt

Fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera të shkaktuara nga dukuritë natyrore apo edhe ngafaktori njeri mund të rrezikojnë jetën e njerëzve, kafshëve, të mirave materiale, ambientin, infrastrukturën kritike dhe trashëgiminë kulturore. Dukuritë dhe fenomenet qofshin ato natyrore apo të shkaktuara nga faktori njeri manifestohen me rreziqe dhe paraqesin sfida me të cilat ballafaqohet njerëzimi. Karakteri veprues dhe ndryshues i njerëzve ka bërë që ngjarjet gjeofizike të papërfillshme dikur të shndërrohen në shkatërruese për shkak të rritjes së vendbanimeve dhe rritjes së popullsisë në botë. Kjo përveç tjerash ka bërë që të shihen dobësitë ndërmjet regjioneve në aspektin e përgjithshëm edhe ndryshimet në aspektin e ndërtimeve brenda një zone por edhe ndërmjet zonave të ndryshme. Vlerësimi i rreziqeve natyrore në regjionin e Gjilanit nënkupton definimin e zonave të rrezikshme në komunën e Gjilanit, lloji i rrezikut që kanosë hapësirën, potenciali i shfaqjes dhe mundësia e përfshirjes së popullsisë së zonave rreth rrugëve si dhe efekti goditës në komunitet. Qëllimi i këtij punimi është studimi i cënueshmerisë në zonat të caktuara në rastin tone rreth rrugëve kryesore të komunës së Gjilanit si dhe në zona të tjera për disa rreziqe specifike siç janë zjarret, tërmetet duke marr këto hapësira si zona studimi duke parë mënyrën se si duhet identifikuar zonë me potencial rreziku, llojin e rrezikut, dëmi njerëzor që mund të shkaktohet, dëmi material, sa shpesh mund të ndodhë, duke përfshirë parashikimin e skenarëve të mundshëm etj. Njëkohësisht të informohen instancat qeveritare komunale dhe qeverisë qendrore që ta menaxhojnë rrezikun në zonat e hulumtuara. Prandaj është jashtëzakonisht e rëndësishme të bashkohen njohuritë, teknologjia dhe akterët në fushën e qeverisjes dhe menaxhimit të riskut dhe planifikimit hapësinor për të arritur parandalimin dhe zbutjen më efektive të fatkeqësive natyrore. Ky punim do të konceptohet për t'i paraqitur një sërë metodologjish të harmonizuara për të analizuar riskun, si dhe për prodhimin e konstatimeve statistikore dhe hartave të integruara të rrezikut për të arritur procedura më efektive të mbrojtjes dhe planifikimit hapësinor në zonat e prirura ndaj fatkeqësive natyrore

Abstract

Natural disasters and other calamities caused by natural phenomena or even human factors can endanger human lives, animals, material assets, the environment, critical infrastructure, and cultural heritage. Phenomena, whether natural or human-induced, manifest as risks and present challenges that humanity faces. The active and transformative nature of humans has led to once insignificant geophysical events becoming destructive due to the growth of settlements and the increase in global population. Among other things, this has exposed weaknesses between regions in terms of general aspects and differences in construction within a single area, as well as between different areas.

Assessing natural hazards in the Gjilan region entails defining dangerous zones within the Municipality of Gjilan, the type of risk threatening the area, the potential for occurrence, the possibility of involving the population in areas around roads, and the impact on the community.

The aim of this paper is to study vulnerability in specific areas, in our case around the main roads of the Gjilan Municipality, as well as in other areas, for several specific risks such as fires and earthquakes. These areas are taken as study zones to determine how to identify areas with potential risk, the type of risk, the human damage that can be caused, material damage, how often it can occur, including forecasting possible scenarios, etc. Simultaneously, the goal is to inform municipal and central government instances to manage risk in the researched areas. Therefore, it is extremely important to combine knowledge, technology, and actors in the field of governance, risk management, and spatial planning to achieve more effective prevention and mitigation of natural disasters.

This paper will be conceived to present a series of harmonized methodologies for analyzing risk, as well as for producing statistical findings and integrated risk maps to achieve more effective protection procedures and spatial planning in areas prone to natural disasters.

